

ZESTAWY PÓLPRZEWODNIKOWE DLA MAJSTERKOWICZÓW

Od kilku miesięcy w sklepach Centralnej Składnicy Harcerskiej można nabyć pięć zestawów rozmaitych półprzewodników krajowej produkcji. Są to diody prostownicze różnej mocy i tranzystory wielkiej i małej częstotliwości, małej, średniej i dużej mocy. Półprzewodniki pakowane są w estetyczne torebki z folii polietylenowej, w której znajduje się także krótka charakterystyka elementów. Na żadnym z półprzewodników nie ma oznaczenia typu ani producenta, ma to jednak uzasadnienie w tym, że parametry diod i tranzystorów są o wiele niższe niż wg katalogów. W związku z tym ceny poszczególnych zestawów są bardzo niskie w porównaniu z cenami pełnowartościowych elementów (10—15%). Mimo to półprzewodniki z CSH znakomicie nadają się do konstrukcji amatorskich, pod warunkiem stosowania ich w odpowiednich układach i indywidualnego doborzenia warunków pracy każdego z nich. Tego rodzaju trudności nie występują jednak

przy budowie eksperymentalnych czy niekonwencjonalnych urządzeń, w których elementy i tak trzeba dobrać według obliczeń czy też praktycznych prób.

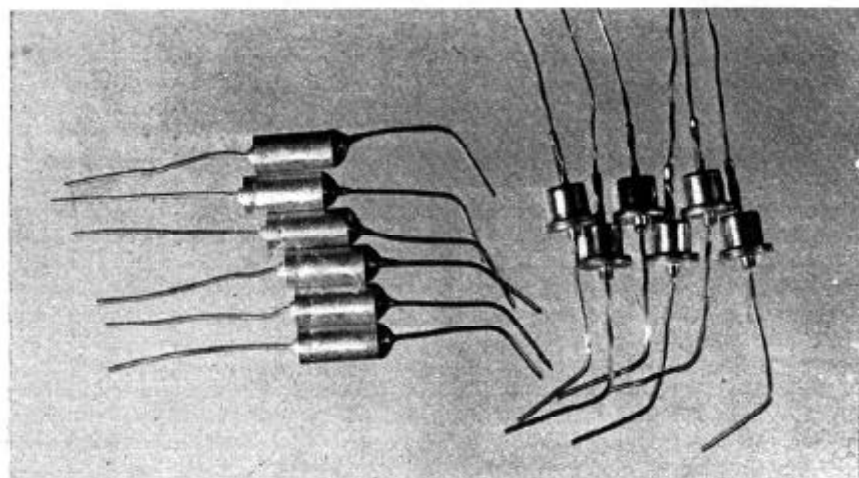
W pierwszym kwartale br. wejdzie do sprzedaży szósty zestaw składający się z diod prostowniczych dużej mocy, dotychczas nieosiągalnych nawet po normalnych cenach, jak i diod niepełnowartościowych po cenach znizowanych. Umożliwi to budowę układów prostowniczych dużej mocy bez konieczności stosowania wielkich płyt selenowych.

Zestaw nr 1

W skład pierwszego zestawu wchodzi 12 diod prostowniczych małej mocy. Połowę z nich stanowią germanowe diody przeznaczone do prostowania prądu o natężeniu do 0,3 A. Drugą połowę stanowią diody prostownicze krzemowe o obciążalności do 0,6 A lub do 1 A.

Parametry diod wchodzących w skład

Elementy wchodzące w skład pierwszego zestawu. Po lewej stronie — diody prostownicze 0,3 A, po prawej — diody 0,6 A

zestawu pierwszego są następujące. Diody germanowe 0,3 A : $U_R \geq 20$ V przy $I_R = 0,5$ mA, $I_F = 0,3$ A przy $U_F \leq 0,7$ V. Diody krzemowe 0,6 A : $U_R \geq 25$ V przy $I_R = 15$ μ A, $I_F = 0,6$ A przy $U_F \leq 1,4$ V. Diody krzemowe 1 A : $U_R \geq 25$ V przy $I_R = 15$ μ A, $I_F = 1$ A przy $U_F \leq 1,4$ V, gdzie U_R — stałe napięcie wsteczne, U_F — stałe napięcie przewodzenia, I_R — prąd wsteczny, I_F — prąd przewodzenia. Cena zestawu pierwszego wynosi 79 zł.

Zestaw nr 2

Drugi zestaw składa się z sześciu krzemowych diod prostowniczych małej i średniej mocy. Dwie diody małej mocy przystosowane są do prostowania prądu o natężeniu do 0,6 A. Cztery pozostałe diody służą do zmontowania prostownika mostkowego w układzie Graetza. Są to diody krzemowe średniej mocy dające wyprostowany prąd o natężeniu do 5 A.

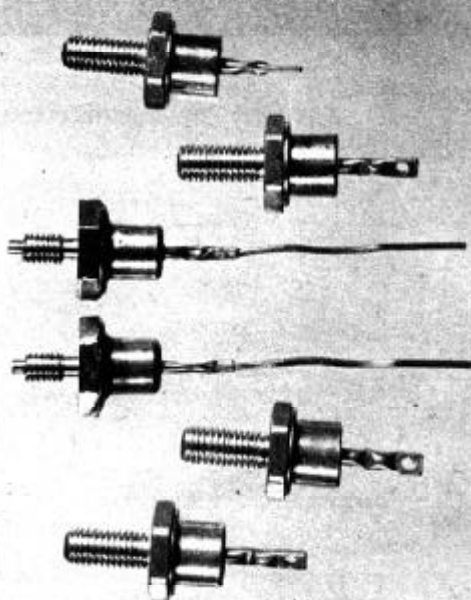
Parametry diod prostowniczych wchodzących w skład drugiego zestawu są następujące. Diody krzemowe 0,6 A : $U_R \geq 30$ V przy $I_R = 15$ μ A, $I_F = 0,6$ A przy $U_F \leq 1,4$ V. Diody krzemowe 5 A : $U_R \geq 20$ V przy $I_R = 50$ μ A, $I_F = 5$ A przy $U_F \leq 1,7$ V, gdzie U_R — stałe napięcie wsteczne, U_F — stałe napięcie przewodzenia, I_R — prąd wsteczny, I_F — prąd przewodzenia.

Cena drugiego zestawu półprzewodników wynosi 52 zł.

Zestaw nr 3

Trzeci zestaw półprzewodników składa się z 12 krzemowych tranzystorów w metalowej obudowie. W zestawie są trzy typy tranzystorów w obudowach TO-72, TO-78 i TO-39. Korzystając z tych tranzystorów należy pamiętać, że w obudowach TO-18 i TO-39 kolektor tranzystora połączony jest z jego obudową.

Poszczególne tranzystory w zestawie oznaczone są dodatkowo barwnymi kropkami, które oznaczają: czerwona

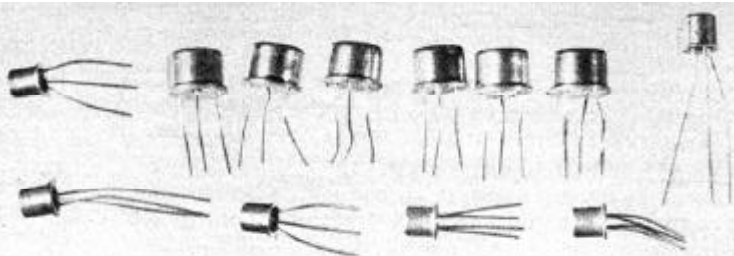

Krzemowe diody prostownicze znajdujące się w drugim zestawie

kropka — tranzystor o polaryzacji p-n-p, niebieska kropka — $I_{Cmax} = 1$ A, biała kropka — kolejność wyprowadzeń BEC, zielona kropka — tranzystor o polaryzacji p-n-p i $I_{Cmax} = 1$ A.

A oto parametry tranzystorów z trzeciego zestawu. Tranzystory w.c.z. w obudowie TO-72: $P_{max} = 150$ mW, $I_{Cmax} = 20$ mA, $U_{CE0max} = 12$ V, $h_{21E} \geq 5$. Tranzystory m.c.z. i w.c.z. w obudowie TO-18: $P_{max} = 300$ mW, $I_{Cmax} = 100$ mA, $U_{CE0max} = 12$ V, $h_{21E} \geq 5$. Tranzystory m.c.z. w obudowie TO-39: $P_{max} = 600$ mW, $I_{Cmax} = 100$ mA, $U_{CE0max} = 12$ V, $h_{21E} \geq 5$. Użyte symbole oznaczają: P_{max} — sumaryczna, maksymalna moc wydzielona na wszystkich elektrodach, I_{Cmax} — maksymalny prąd kolektora, U_{CE0max} — maksymalne napięcie kolektor-emitier, h_{21E} — wzmocnienie prądowe.

Cena trzeciego zestawu wynosi 86 zł.

Krzemowe tranzystory wchodzące w skład trzeciego zestawu. Tranzystory w obudowie TO-72 mają cztery wyprowadzenia elektrod, pozostałe zaś — trzy wyprowadzenia

Zestaw nr 4

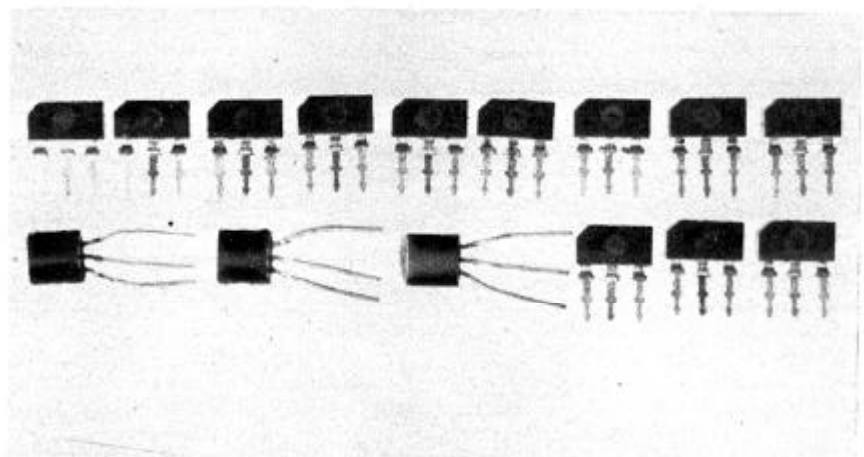
Zawiera on 15 krzemowych tranzystorów w.cz. i m.cz. w obudowach z tworzywa sztucznego. Tranzystory oznaczone czerwoną kropką mają polaryzację p-n-p, z białą kropką zaś mają kolejność wyprowadzeń BEC (rozróżnienie obudowy typu TM-1(A). Pozostałe tranzystory bez kropki (i z kropką białą) mają polaryzację n-p-n.

Tranzystory w.cz. w obudowie TM-1/A mają następujące parametry: $P_{max} = 150$ mW, $I_{Cmax} = 25$ mA.

$U_{CE0max} = 12$ V, $h_{21E} \geq 5$. Tranzystory w.cz. i m.cz. w obudowie TO-92: $P_{max} = 220$ mW, $I_{Cmax} = 50$ mA, $h_{21E} \geq 5$. Tranzystory m.cz. w obudowie typu TM-1: $P_{max} = 300$ mW, $I_{Cmax} = 100$ mA, $U_{CE0max} = 12$ V, $h_{21E} \geq 5$ przy $U_{CE} = 5$ V, $I_C = 3$ mA. Użyte symbole oznaczają: P_{max} — sumaryczna, maksymalna moc wydzielona na elektrodach, I_{Cmax} — maksymalny prąd kolektora, U_{CE0max} — maksymalne napięcie kolektor-emiter, h_{21E} — wzmocnienie prądowe.

Cena zestawu czwartego wynosi 93 zł.

Krzemowe tranzystory małej mocy w obudowie z tworzywa sztucznego

Zestaw nr 5

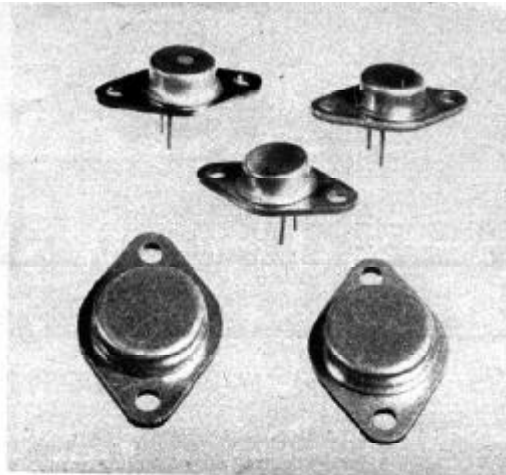
W skład piątego zestawu wchodzi pięć germanowych i krzemowych tranzystorów średniej mocy w obudowach typu TO-3 i TO-66. We wszystkich tranzystorach kolektor połączony jest z obudową. Tranzystory oznaczone czerwonym kolorem mają polaryzację p-n-p, kolorem zielonym zaś oznaczone zostały tranzystory germanowe w obudowie TO-3.

Parametry tranzystorów: Tranzystory germanowe w obudowie TO-3: $P_{max} = 1,5$ W, $I_{Cmax} = 1,5$ A, $U_{CE0max} = 10$ V, $h_{21E} \geq 5$ przy $U_{CE} = 6$ V, $I_C = 0,3$ A.

Tranzystory krzemowe w obudowie TO-3: $P_{max} = 5$ W, $I_{Cmax} = 5$ A, $U_{CE0max} = 10$ V, $h_{21E} \geq 5$ przy $U_{CE} = 6$ V, $I_C = 0,3$ A.

Zastosowane oznaczenia są takie same jak dla opisu zestawu czwartego.

Cena zestawu piątego wynosi 48 zł.

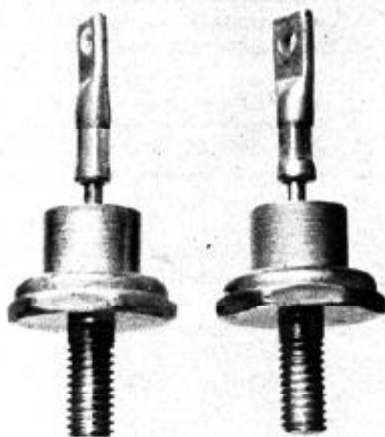

Germanowe i krzemowe tranzystory średniej mocy z zestawu piątego

Zestaw nr 6

Zestaw ten ukaże się w sprzedaży w I kwartale br., będzie zawierał dwie krzemowe diody prostownicze dużej mocy przeznaczone do pracy w prostowniku dającym napięcie do 20 V, przy natężeniu prądu 10 A. Przy takiej mocy konieczne są jednak radiatory chłodzące wykonane z aluminiowej blachy grubości 2 mm o wymiarach 120 x 120 mm.

Ulotka informacyjna dołączona do zestawu zawiera opisy i schematy dwóch układów prostowników przeznaczonych do ładowania akumulatorów 12 V. Pierwszy prostownik jest najprostszym układem pełnokresowym z podwójnym uzwojeniem transformatora sieciowego, opornikiem regulacyjnym i amperomierzem. Natomiast drugi prostownik to automatyczny układ z diodą Zenera i tyrystorem tak obliczony, aby po nalaadowaniu akumulatora następowało samoczynne odłączenie prądu ładowania.

Krzemowe diody prostownicze przystosowane do prostowania prądu przy napięciu 20 V

Na ohydwoch schematach znajdują się dokładne oznaczenia takich elementów, jak diody, tyrystor i oporniki, oraz napięcia, jakie musi dawać transformator sieciowy.

Cena szóstego zestawu będzie wynosiła około 80—90 zł.

Jerzy Piętrzyk